

# **Zpráva o činnosti České botanické společnosti za rok 2005**

## **Annual Report of the Czech Botanical Society for the year 2005**

**Michal Štefánek, Romana Štěpánková**

*Česká botanická společnost, Benátská 2, 128 01 Praha 2, e-mail botspol@natur.cuni.cz*

Česká botanická společnost (dále jen Společnost) měla k 1. 1. 2005 celkem 812 členů, z toho 12 čestných tuzemských, čtyři řádné a deset čestných zahraničních členů. Během roku 2005 zemřelo šest členů Společnosti: E. Opravil, B. Přichystalová, čestná členka E. Balátová-Tuláčková, L. Papáčeková, V. Komárková a zahraniční čestný člen M. Walters. Přijato bylo 18 nových členů. Naopak z různých důvodů zrušilo své členství ve Společnosti 54 členů. 17 členům bylo zrušeno členství z důvodu dlouhodobého nezájmu o činnost Společnosti a neplacení členských příspěvků. Členská základna měla tedy po všech změnách k 31. 12. 2005 následující složení: 753 členů, z toho 11 čestných tuzemských, čtyři řádní a devět čestných zahraničních členů.

**Valné shromáždění** Společnosti se konalo dne 28. 2. 2005.

V úvodu přednesl P. Sklenář přednášku na téma: Deset let (geo)botanického výzkumu katedry botaniky v rovníkových Andách. Valné shromáždění (VS) vyslechlo a schválilo výroční zprávu o činnosti ČBS za rok 2004, zprávu o hospodaření a zprávu revizorů účtů o kontrole hospodaření.

### **Vyhlášení výsledků voleb do hlavního výboru a revizorů hospodaření Společnosti**

Předseda volební komise J. Štěpánek seznámil VS s výsledky podzimních voleb do hlavního výboru Společnosti. Společnost povede v období 2005–2009 hlavní výbor ve složení (abecedně, bez titulů): J. Danihelka, V. Grulich, L. Hrouda (předseda), J. Chrtek, M. Chytrý, I. Jongepierová (hospodář), F. Krahulec (první místopředseda), K. Kubát (druhý místopředseda),

Z. Neuhäuslová, K. Prach, P. Pyšek, V. Řehořek a M. Štech. Revizi hospodaření budou zajišťovat revizoři: J. Kubíková, J. Mladá a O. Šída.

VS schválilo v tajné volbě návrh na udělení čestného členství in memoriam RNDr. Bohumilu Slavíkovi, CSc.

### **Hlavní výbor**

Hlavní výbor pracoval do 28. 2. 2005 ve složení: V. Řehořek (předseda), L. Hrouda (první místopředseda), K. Kubát (druhý místopředseda), J. Hadinec (hospodář), V. Grulich, M. Chytrý, I. Jongepierová, F. Krahulec, Z. Neuhäuslová, K. Prach, P. Pyšek, M. Štech, B. Trávníček.

Od 28.2.2005 byl hlavní výbor složen takto: J. Danihelka, V. Grulich, L. Hrouda (předseda), J. Chrtek, M. Chytrý, I. Jongepierová (hospodář), F. Krahulec (první místopředseda), K. Kubát (druhý místopředseda), Z. Neuhäuslová, K. Prach, P. Pyšek, V. Řehořek, M. Štech, M. Štefánek (vědecký tajemník od 1. 10. 2005). Hlavní výbor se sešel během roku čtyřikrát, z toho poslední prosincové zasedání bylo rozšířeno o předsedy poboček a sekcí a o čestné členy. Hlavními body programu jednání byla příprava akcí, jejich hodnocení akcí a hospodaření Společnosti.

**Sekretariát Společnosti**, sídlící na adrese Benátská 2, 128 00 Praha 2, nadále působil jako organizační a informační centrum Společnosti. V roce 2005 byly rozeslány lednové, březnové a zářijové informace členům, organizačně a administrativně zajištěny všechny akce pořádané ústředím Společnosti, vyřizovány veškeré správní, ekonomické a personální záležitosti ČBS či zajišťována distribuce členských časopisů Preslia, Zprávy ČBS a Bryonora.

Personální zajištění chodu sekretariátu a knihovny ČBS: v sekretariátě pracovala I. Bryndová od počátku roku do 31.8.2005 a R. Mlezivová od 1.9.2005. V knihovně pracovala na plný úvazek M. Dočekalová (od počátku roku do 29.4.2005) a od 1.5.2005 pak na dohodu o pracovní činnosti K. Mozolová. Účetnictví Společnosti zpracovávala R. Baborová, archiv v Lužnici u Třeboně spravoval O. Lhotský.

### **Akce zajišťované ústředím Společnosti**

Tradičně byly uspořádány dva **přednáškové cykly**, jarního se zúčastnilo 139, podzimního 190 posluchačů. Jarní přednáškový cyklus byl zahájen 86. Valným shromážděním.

**Jarní přednáškový cyklus:** P. Pecháček, S. Pecháčková: Rostliny v objektivu, (7. března) – F. Krahulec, M. Stránská: Botanické dojmy z návštěvy Nového Zélandu, (14. března) – J. Novák: Sukcese v bazaltových lomech Českého středohoří, (21. března) – P. Sklenář: Druhá diverzita, taxonomie a fytogeografie čeledi *Caryophyllaceae* v Ekvádoru, (4. dubna) – R. Vašut: Genetika a evoluce apomixie v rodu *Taraxacum*, (11. dubna) – V. Rybka: Rod *Sarracenia* – trvalá výzva, (18. dubna) – J. Koblížek: Příroda Sokotry, (25. dubna).

**Podzimní přednáškový cyklus:** J. Roleček, M. Konvička: Vliv managementu na biodiverzitu nížinných lesů střední Evropy, (17. října) – B. Mandák. K. Bímová: Křídlatky (*Reynoutria*) – hybridizace bez hranic (24. října) – P. Mártonfi: Apomixia rostlin známa i neznáma, (31. října) – L. Hrouda: Fylogenetický systém cévnatých rostlin – „morfologický“ vs. molekulární: změnil se hodně nebo málo?, (7. listopadu) – V. Větvička: 230 let Univerzitní botanické zahrady v Praze, (14. listopadu) – V. Grulich: Vojenský újezd Boletice – ostrov bez eutrofizace, (21. listopadu) – J. Čerovský a kol.: RNDr. Jaroslav Veselý – jeho význam pro moderní ochranu přírody a krajiny: Seminář ke 100. výročí narození (5. 4. 1906) a 20. výročí úmrtí (28. 8. 1985). Referáty V. Petříček a J. Čerovský, osobní vzpomínky příbuzných, spolupracovníků a žáků, (5. prosince) – F. Krahulec a kol.: Nové poznatky z reprodukční biologie jestřábníků podrodu *Pilosella*, (12. prosince).

V termínu 25.–26. 11. 2005 proběhla v Praze **konference ČBS** na téma: **Botanika a ekologie obnovy**. Organizační výbor konference: K. Prach (předseda), I. Jongepierová, P. Kovář, P. Pyšek, K. Řehounková, Z. Soldán a L. Tichý.

Na konferenci zazněly přednášky na následující témata:

#### **I: Obecné aspekty ekologie obnovy**

R. van Diggelen (prezident evropské sekce Society for Ecological Restoration): Restoration ecology in the World

K. Prach: Ekologie obnovy (*restoration ecology*) jako mladý dílčí obor a uplatnění botaniky v něm

P. Kovář: Ekologie obnovy poškozené krajiny

J.. Květ: Možnosti obnovy ekologických funkcí ekosystémů

L. Tichý: Obnova, posilování a reintrodukce rostlinných populací

P. Pyšek: Ekologie obnovy a rostlinné invaze

Z. Soldán a kol.: Nižší rostliny v ekologii obnovy

J. Frouz a kol.: Interakce mezi vegetací, půdou a faunou při obnově disturbovaných území

I. Jongepierová: Praktické a organizační aspekty při realizaci projektů obnovy

#### **II: Obnova populací ohrožených druhů**

V. Rybka: Příklady obnovy populací ohrožených druhů – úskalí a možnosti

R. Prausová: Záchranný program pro rdest dlouholistý

M. Krátký: Obnova populací *Nymphoides peltata* ze semenné banky

#### **III: Obnova silně narušených území**

J. Sádlo: Kladenské výsypky – šance pro přírodu

O. Rauch: Vývoj půd na odpadech z těžby a zpracování rud v ČR a jeho vliv na vegetaci

K. Řehounková: Spontanní sukcese vegetace ve šterkopískovnách - potenciál pro ekologickou obnovu.

J. Novák: Variabilita sukcesních změn při obnově vegetace v lomech Českého středohoří  
J. Vaňková, P. Kovář a P. Dostál: Je rychlost primární sukcese na odkalištích omezena dostupností diaspor nebo stanovištními podmínkami?  
M. Kovářová: Role fenolických látek v koloběhu dusíku a dopad na průběh obnovy vegetačního krytu  
O. Skácelová: Osídlení nově vzniklého biotopu na výsypce Sokolovského uhelného revíru sinicemi a řasami

#### **IV: Rehabilitace polopřirozených stanovišť – lesní ekosystémy**

J. Fanta: Obnova přirozenější skladby lesů – současná situace a výhledy v Evropě a v České republice

J. Roleček: Pařeziny ve střední Evropě – historie a možnosti obnovy

M. Jonášová: Přirozená obnova šumavských smrčín po žíru lýkožrouta smrkového

E. Vávrová, P. Cudlín a B. Šerá: Trendy přirozené obnovy klimaxových smrčín Krkonoš

#### **V: Rehabilitace polopřirozených stanovišť – nelesní ekosystémy**

F. Krahulec: Obnova travních porostů a problematika regionálních směsí

J. Lepš a kol.: Obnova travních porostů na orné půdě – výsledky mezinárodního projektu

D. Galváněk: Obnova druhové diversity dlhodobě nekosených horských luk po obnovení obhospodarování

I. Bufková: Revitalizace šumavských mokřadů a rašelinišť – realizace a monitoring

J. Duras, J. Hejzlar, Z. Chocholoušková a T. Kučera: Vodní nádrže – botanika, biomanipulace, rámcová směrnice

#### **VI: Obnova na úrovni krajiny**

M. Hejčman a V. Pavlů: Obhospodařování travních porostů aneb od botaniky k zemědělství

J. Vojta a M. Kopecký: Rostlinná diverzita v půl století opuštěné krajíně (příklad z VVP Hradiště)

M. Střelec: Agroenvironmentální opatření - příležitosti a rizika pro velkoplošnou údržbu a obnovu kulturní krajiny

Vedle přednášek byly prezentovány následující **postery**:

O. Bílek, M. Hájek, Z. Chocholoušková a M. Mergl: Spilitový lom Koterov u Plzně čtvrt století po ukončení těžby. – E. Břízová: Rekonstrukce vývoje vegetace mokřadních ekosystémů v průběhu pozdního glaciálu a holocénu na základě pylových analýz. – K.

Čiháková: Role endozoochorie při pastevním managementu travních porostů. – T. Dudíková: Sukcese vegetace na výsypkách po těžbě uranu na Příbramsku. – K. Fiedlerová: Vyhledání a

botanická inventarizace starých sadů ve vybraných lokalitách východní části CHKO České středohoří. – M. Filipová, Z. Hrázský a M. Střelec: Zatravňování orné půdy - šance pro

obnovu květnatých luk? – M. Filipová: Příklady úspěšné obnovy teplomilných travníků z NPR Vyšenské kopce a lomu Vyšný. – J. Filippovová a P. Filippov: Obnova aluviálních luk

nivy řeky Bečvy na příkladu lokality Famílie. – P. Formánek a V. Vranová: Vliv snižování density mladých smrkových porostů na aktivitu půdních enzymů. – J. Galetová a O.

Skácelová: Obnovený mokřad u Božic na Znojemsku a jeho sinicová a řasová flóra. – P. Hájková a M. Hájek: Je možná obnova druhové bohatosti pěnovecového prameniště zarostlého

bezkolencem intenzivním kosením? – R. Hédli: Historické obhospodařování našich lesů - co o něm víme a jeho význam pro současnost. – T. Chuman: Přirozená obnova opuštěných

kamenolomů. – P. Jeřábek: Údržba některých chráněných pražských ploch. – J. Kašparová: Uplatnění lučních druhů při obnovách druhově bohatých porostů. – A. Kladivová a A.

Hofmannová: Vliv pastvy ovcí na xerothermní společenstva v CHKO Český Kras (na modelové lokalitě Pání hora). – M. Knotková: Vliv managementu na druhové složení vlhkých

luk v povodí Jalového potoka. – J. Krejčíková: Problematika obnovy jedle v CHKO Křivoklátsko. – J. Krupka: Obnova historických liniových koridorů (cestní sítě) v Mariánské

zahradě. – I. Machová: Sledování vývoje krajiny Českého středohoří na příkladu agrárních valů. – J. Marková: Parazitické houby na dominantních druzích osidlujících toxické substráty

Chvaletického odkaliště. – J. Málková a K. Matějka: Klíčivosti vybraných druhů trav z Krkonoš (syntéza dlouholetých studií, závěry z VaV). – J. Mrázek: Woody plant succession in

man made habitats. – J. Navrátilová, Š. Husák, L. Adamec a K. Dvořáková: Záchrané kultivace a repatriace vodních a mokřadních makrofyt. – P. Opatrná: Spontánní sukcese vegetace na opuštěných železničních tratích. – R. Prausová: Obnova vodních a mokřadních ekosystémů v rybníčních soustavách Polabí (modelová území NPR Bohdanečský rybník a rybník Matka). – K. Prášil, A. Kubátová a M. Váňová: Mikroskopické houby – pionýrské organismy narušených půd. – P. Špačková: Distribuce a sezónní dynamika hlavních živin v biomase *Filipendula ulmaria*. – R. Trnková: Spontánní sukcese vegetace v opuštěných lomech Českomoravské vrchoviny. – V. Vranová, P. Formánek a D. Vavříček: Vztahy mezi biocenózou a formami nadložního humusu NPR Kněhyně. – T. Vymyslický, J. Hrubý a J. Hofbauer: Revitalizace komunální skládky na Tišnovsku. Konference se zúčastnilo 143 osob.

V roce 2005 se konal **floristický kurz v Jihlavě** (od 2. do 8. července). Na vedení kurzu se podíleli K. Boublík, L. Čech, J. Douda, M. Ducháček, K. Dvořáková, V. Faltys, V. Grulich, L. Hrouda, J. Chrtek, J. Juříčka, Z. Kaplan, P. Koutecký, J. Lepš, M. Lepší, P. Lepší a L. Lippl. Floristického kurzu se zúčastnilo 120 členů a spolupracovníků ČBS.

Ve spolupráci s katedrou botaniky Přírodovědecké fakulty University Karlovy uspořádala Společnost **15. cyklus jarních botanických exkurzí do okolí Prahy**:

Bryo-licheno-fanerogamologická exkurze z Vráže do Srbska do skal a lesů v údolí Loděnického potoka (9. dubna, vedoucí Z. Palice, Z. Soldán a P. Špryňar).

Geologicko-botanická vycházka za podmrvkou jižní na barrandienské pikrity (23. dubna, vedoucí P. Špryňar a J. Schlägelová).

Do Polabí, abychom se neskulili z kopce (30. dubna, vedoucí M. Ducháček).

Nejen na pampelišky do západní části Českého krasu po trase: Popovice – Koukolova hora – Kotýz – Jarov – Beroun (7. května, vedoucí J. Štěpánek).

Lesy, rybníky, potoky, vlhké a slatinné louky u Rožďalovic (14. května, vedoucí J. Chrtek).

Lovoš a Opárenské údolí (21. května, vedoucí L. Hrouda).

Přes Vrškamýk do Krásné Hory nad Vltavou (28. května, vedoucí J. Hadinec).

Skalní stepi a teplomilné doubravy Radotínského údolí (4. června, vedoucí J. Kubíková).

## Činnost poboček Společnosti

### Jihočeská pobočka (zprávu sestavil M. Štech)

K 13. 12. 2005 měla pobočka celkem 79 pracovníků, z toho 56 členů ČBS a 23 spolupracovníků. Činnost jihočeské pobočky v roce 2005 řídil výbor ve složení: M. Štech (předseda), V. Chán (místopředseda), M. Lepší (jednatel), J. Švarc (hospodář), K. Boublík, J. Douda, L. Kirschnerová, P. Lepší, L. Lippl a V. Žíla.

Ve spolupráci s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích uspořádala pobočka v roce 2005 tři přednášky a jedno diskusní dopoledne: 22. ledna – M. Ducháček: Bolbofenomén kamyšníku v České republice. 26. února – Diskusní dopoledne „Co s kulturním bezlesím (aby nezarostlo) aneb jak se dříve hospodařilo? – Úvodní slovo pronesla M. Paloudová: Minulost, současnost a budoucnost NPR Vyšenské kopce – od pravěkého nosorožce po křovinořez. 26. března – Výroční členská schůze jihočeské pobočky České botanické společnosti v Českých Budějovicích spojená s přednáškou V. Žíly: Botanik v zemi zlaté horečky neboli Aljaška očima lovce rostlin. 3. prosince. – Tradiční zhodnocení botanické sezóny 2005 (nové nálezy, literatura atd.).

Pro členy a spolupracovníky pobočky uspořádala pobočka víkendovou exkurzi:

24.–26. června – Floristický průzkum kaňonu Vltavy u Orlíka, revize jihočeských lokalit druhu *Carex pendula*.

Ve spolupráci s Jihočeským muzeem a BF JU v Českých Budějovicích pak následující jednodenní exkurze:

2. dubna – Tradiční otvírání jara s vřesovcem na Čertově stěně. 7. května – Za rostlinami Terčina údolí u Nových Hradů. 21. května – Za psamofyty k Tuššským pískovněm. 22. května – Z Veselí do Dráchova za vlhkomilnou květenou. 11. června – Radvanovický hřbet, 27. srpna – Stožec. 24. září – Exkurze do vojenského prostoru Boletice. 8. října – Za rostlinami přírodních rezervací Skočický hrad a Záhorský rybník u Vodňan aneb krásami přírodního parku Svobodné hory. 5. listopadu – Do Blanského lesa na Kluk. 26. listopadu – Na Červené blato.

V průběhu roku pokračovala spolupráce s jednotlivými autory Květeny ČR, začalo doplňování síťových map pro další svazek fytokartografických syntéz. Na jaře bylo vydáno 58. číslo Zpravodaje jihočeských botaniků. Pracovníci pobočky ve spolupráci s I. Růžičkou připravili k publikaci ve Vlastivědném sborníku Vysočiny floristický materiál z delšího kolektivního průzkumu Dačicka, který byl uzavřen v roce 2003. Dále ve spolupráci s B. Trávníčkem a J. Štěpánkem připravili do Zpráv ČBS již třetí příspěvek k průzkumu rozšíření pampelišek v jižní části Čech.

### **Západočeská pobočka (zprávu sestavily S. Pecháčková a Z. Chocholoušková)**

Západočeská pobočka České botanické společnosti měla k 1. 12. 2005 celkem 101 členů, stav se od loňského roku nezměnil. V roce 2005 se uskutečnily tyto akce:

19. února – Výroční členská schůze (28 účastníků).

Přednášky: 1. dubna – J. Brabec: Co nevíme o biologii středoevropských hořečků? 22. dubna – V. Melichar: NATURA 2000 – botanický přínos mapování přírodních stanovišť na Karlovarsku. 14. října – M. Čtvrtlíková: Šídlatky. 11. listopadu – S. Holec: Jedovaté houby. 9. prosince – K. Čížek: Flóra a vegetace Plánického hřebene

Přednášky a výroční schůze se uskutečnily v budově Krajského centra vzdělávání a Jazykové školy Plzeň v Koperníkově ul. 26.

Exkurze: 14. května – Floristická celodenní exkurze do polesí Zábělá (okres Plzeň-město a Plzeň-sever), vedoucí J. Nesvadbová a J. Sofron. 23. září – Tradiční ruderální exkurze v Plzni, vedoucí Z. Chocholoušková a T. Č. Kučera. 24. září – Mykologická exkurze do boleveckých lesů s Mykologickým kroužkem Plzeň, vedoucí L. Zelený. 22. října – Mykologická exkurze do Lochotínského parku s Mykologickým kroužkem Plzeň, vedoucí S. Holec.

V jarním období 2005 byl proveden J. Sladkým a kolektivem členů Západočeské pobočky ČBS botanický průzkum nelesní enklávy Capartice (objednávka fa. Baštář-Kaufnerová-Kováříková). Výsledný elaborát je uložen v knihovně Společnosti Praha 2, Benátská 2 a v knihovně oddělení botaniky ZČM v Plzni. Na vyžádání Botanického ústavu AV ČR v Průhonici (dr. J. Štěpánková) byly pro připravované Fytokartografické syntézy IV doplněny údaje k 28 mapovaným druhům; údaje o lokalitách poskytlo 11 členů pobočky a jejich souhrn bude publikován v časopise Calluna 2006.

### **Severočeská pobočka (zprávu sestavil Č. Ondráček)**

K 31. 12. 2005 má pobočka 156 členů, z toho 40 členů ČBS. Novými členy se v roce 2005 stali D. Hisem a J. Zahradníček. Naopak v roce 2005 ukončila členství na vlastní žádost L. Voříšková.

Výbor pobočky pracoval ve složení: Č. Ondráček (předseda), I. Bílek (jednatel a hospodář), P. Bauer, R. Hamerský, K. Kubát, I. Machová, L. Němcová a J. Roth.

Akce severočeské pobočky v roce 2005:

Výroční členská schůze se konala 5. února v Ústí nad Labem; na schůzi zazněla přednáška Toulky Novým Zélandem (přednášející P. Janda); po schůzi následovalo promítání videa z loňských akcí a jednání Orchidea klubu s prohlídkou fotografií.

Floristické kurzy: 20.–22. května – Třebenice, vedoucí K. Kubát, R. Hamerský a Č.

Ondráček. 1.–5. července – Benešov nad Ploučnicí, vedoucí K. Kubát a Č. Ondráček.

16.–18. září – Litvínov, vedli Č. Ondráček, J. Roth, B. Wagner a I. Marková.

Jednodenní exkurze: 19. března – Sněženky u Roudnice n. L.; vedli J. Kinský a J. Sückerová.

14. května – Bělušice; vedl V. Joza. 28. května – Roztoky, vedl K. Nepraš. 4. června – Velké

Žernoseky, vedl V. Joza. 11. června – Humnický vrch, vedl Č. Ondráček. 18. června – Světec, vedl J. Švankmajer. 25. června – Litvínov, vedl V. Joza. 27. srpna – Batologická exkurze Přítkov, vedl I. Bílek. 3. září – Dolní Zálezly, vedl K. Kubát. 4. září – Mykologická exkurze Bezručovo údolí, vedl J. Roth. 5. září – Dendrologická exkurze Klášterec n. Ohří, vedl V. Joza. Bylo uspořádáno celkem 11 exkurzí s celkovou účastí 46 členů a 56 hostů. 12. listopadu – Určovací kurs (houby vřeckovýtrusé) v Ústí nad Labem, vedl K. Prášil.

### **Východočeská pobočka (zprávu sestavila V. Samková)**

Činnost pobočky řídil výbor ve složení: J. Kučera (předseda), V. Samková (jednatelka), L. Šoltysová (hospodárka), P. Hájek a R. Prausová. V roce 2005 byly uspořádány dvě přednášky, výroční schůze, čtyři exkurze a floristický minikurz. Ke konci roku 2005 měla pobočka 103 členů a spolupracovníků. Bylo vydáno jedno číslo Východočeského botanického zpravodaje. Internetové stránky pobočky pravidelně a rychle doplňuje J. P. Halda.

Výroční členská schůze Východočeské pobočky ČBS se konala 11. února v prostorách přírodovědeckého oddělení Muzea východních Čech v Hradci Králové. Byly podány informace o akcích v loňském roce, o hospodaření pobočky, o akcích na letošní rok a o připravované publikaci Emila Hadače „Je lépe se opotřebovat než zrezivět“. Hlavní náplní schůzky byla přednáška P. Havlíčka z PřF UK Praha „Problematika a určování kontryhelů“. Na závěr následovalo určování přinesených položek kontryhelů.

Exkurze do skleníku Fata morgána v Pražské botanické zahradě v Tróji proběhla 5. března a vedl ji V. Rybka.

7. května byla uspořádána za vedení J. Haldy jarní lichenologická exkurze do přírodního parku Orlice.

4. června - botanická exkurze Niva Orlice u Hradce, kterou vedla R. Prausová.

Podrobnější informace o nalezených rostlinách budou publikovány ve Východočeském botanickém zpravodaji.

Floristický minikurz se konal ve dnech 24.–26. června v Českém ráji. Kurzu se zúčastnilo 36 zájemců. Navštíveny byly rybníky a rašeliníště v Podtroseckých údolích, Příhrazské skály, PR Bučiny u Rakous, údolí Podloučky, rybníky Komárovský a Žabakor, PP Libunecké rašeliníště, xerothermní stráně Horka u Březky, PP Křižánky. Exkurze vedli A. Hájek, Z. Kaplan, R. Prausová a V. Samková. Získané výsledky budou publikovány ve Východočeském botanickém zpravodaji. Na přípravě minikurzu se podílela také L. Šoltysová a D. Vacková ze Správy CHKO Český ráj v Turnově. Účastníci kurzu si mohli vyslechnout přednášku Z. Mrkáčka o CHKO Český ráj, která byla doplněna diapozitivy.

17. září - exkurze Dřeviny Hradce Králové; vedl Z. Blahník.

Přednáška „Lokality navržené pro Naturu 2000 v Hradeckém a Pardubickém kraji“ se konala 4. listopadu v muzeu v Gayerových kasárnách v Hradci Králové. J. Horník nás podrobněji seznámil s některými „naturovými“ lokalitami např. Byšičky, Zbytka, Hrádeček, Orlice, Zadní Machová. Přednášku doplnili informacemi o hmyzu entomologové hradeckého muzea.

### **Jihomoravská pobočka (zprávu sestavil P. Bureš)**

Výbor jihomoravské pobočky ČBS pracoval v roce 2005 ve složení (bez titulů):

J. Koblížek (předseda), P. Bureš (jednatel), V. Grulich, M. Chytrý a V. Řehořek.

Hlavní činností v roce 2005 bylo pořádání přednášek, kterých pobočka pořádala spolu s katedrou botaniky PřF MU v Brně celkem 14 ve dvou přednáškových cyklech a zúčastnilo se jich celkem 239 posluchačů. Všechny přednášky probíhaly v botanickém praktiku katedry botaniky PřF MU v Brně na Kotlářské 2.

P. Petřík: Flóra a vegetace Ještědského hřbetu. – M. Kuna: Predikční modely v pravěké archeologii. – R. Vašut: Genetika a evoluce pampeliškového života bez sexu. – J. Sychra: Putování po severu jižního Chile. – P. Sklenář: Diverzita flóry rovníkových vysokých And: Historický vývoj a současný stav poznání. – J. Vorel: Národní parky a příroda Jižní Afriky. – T. Spribille (Göttingen): Biodiversity patterns in conifer forests of British Columbia (Canada): what lichens have to tell us. – K. Boublík: Potenciální přirozená vegetace ČR

z geobiocenologického hlediska. – V. Grulich & R. Řepka: Rod *Carex* v ČR – novinky a zajímavosti. – L. Adamec: Zvláštnosti minerální výživy masožravých rostlin. – F. Krahulec: Různé cesty hybridogeneze v rodu *Tragopogon*. – R. Řepka: Příroda a dřeviny Chile. – M. Kuna: Krajina a predikční modely v pravěké archeologii. – K. Prach: Vegetační postřehy z ruského jižního Altaje.

### **Moravskoslezská pobočka (zprávu sestavil V. Plášek)**

Moravskoslezská pobočka ČBS je zastupována výborem, který pracuje ve složení: M. Sedláčková (předsedkyně), V. Plášek (tajemník), Š. Cimalová, J. Duda a V. Koutecká. V roce 2005 pořádala moravskoslezská pobočka čtyři výchovně-vzdělávací akce: březen – botanický seminář věnovaný přípravě regionálního červeného seznamu rostlin, květen – bryologická exkurze do údolí potoka Červík, MS Beskydy (vedl V. Plášek), červen – ohrožené rostliny PR Svinec, exkurze pro Občanské sdružení Hájenka Štramberk (vedla M. Sedláčková), září 2005 – mykologická exkurze do okolí Hradce nad Moravicí (vedl V. Banner).

Vědecká a publikační činnost pobočky byla orientována na přípravu **Červeného seznamu cévnatých rostlin Moravskoslezského kraje**. Tento seznam je nyní v tisku a vyjde v Časopisu Slezského Muzea v Opavě. Editory jsou M. Sedláčková a V. Plášek, seznam vznikl s pomocí a za výrazné spolupráce mnoha botaniků regionu. V průběhu roku byly doplňovány chybějící údaje FKS 1–3 z regionu Moravskoslezského kraje (96) a předběžně doplněny údaje polí síťových map dosud registrovaných druhů pro připravované FKS 4 (83). V příštím roce plánuje výbor pobočky pracovat ve stejném složení.

### **Činnost sekcí, komisí a pracovních skupin**

#### **Bryologicko-lichenologická sekce (zprávu sestavili J. Kučera, Z. Palice, V. Plášek, B. Shaw a Š. Slavíková)**

Výbor sekce pracoval v následujícím složení: předseda Z. Palice, místopředseda J. Kučera (zároveň šéfredaktor zpravodaje Bryonora), pokladník Š. Slavíková, správce členské základny V. Plášek a tajemnice sekce B. Shaw (zároveň spravuje webové stránky sekce).

Celkový počet členů a spolupracovníků na konci roku 2005 činil 124, z toho 56 členů ČBS a 68 spolupracovníků. Přibyli dva noví řádní členové (P. Havránek, J. Šoun) a jeden přidružený člen (J. Steinová). Pět osob ze sekce vystoupilo: J. Gabriel, M. Chytrý, D. Javorčíková, K. Kresáňová a I. Pišút.

#### **Ediční činnost**

V pozici šéfredaktora zpravodaje Bryonora pokračoval J. Kučera. Podle plánu byla vydána v roce 2005 dvě čísla (č. 35 – 64 stran; č. 36 – 68 stran). Podle návrhu několika zahraničních spolupracovníků byly od čísla 34 hlavní články rozšířeny o podrobnější anglický souhrn. Rozsáhlejší akce:

12. jarní bryologicko-lichenologické setkání se konalo poblíž Karlovy Vsi na Křivoklátsku ve dnech 21.–24. dubna. Celkem se sešlo více než 50 účastníků. Účast byla mezinárodní, s hosty ze slovanských i neslovanských zemí. Exkurze byly vedeny na následující lokality: Velká a Malá Pleš, údolí Úpořského potoka, skalnatý ostroh se zříceninou hradu Týřova, okolí hájovny Emilovna, údolí Tyterského potoka, rezervace Valachov, údolí Vůznice, PP Vraní skála. V malých skupinkách byly navštíveny ještě Krušná hora, Velíz, Brdatka, Čertova skála aj. Akci zajistila J. Kocourková.

XVIII. podzimní bryologicko-lichenologické dny se konaly v Podolánkách u Čeladné v Beskydech (22.–25. září) za účasti 26 účastníků. Prozkoumáno bylo třináct lokalit v Radhošťských Beskydech a v Podbeskydské pahorkatině. Celou akci za sekci zajišťoval V. Plášek.

#### **Určovací kursy:**

1. května uspořádaly Moravské zemské muzeum a Mendelova lesnická a zemědělská

univerzita v Brně určovací kurs mechorostů pro zájemce z řad studentů i široké veřejnosti. Po kursu následovala exkurze při severním okraji Brna, kterou vedl I. Novotný.

Exkurze:

9. dubna proběhla jarní bryologicko-lichenologicko-fanerogamologická exkurze ČBS a katedry botaniky PřF UK do údolí Loděnického potoka v Českém Krasu, vedli ji Z. Soldán, Z. Palice a P. Havlíček.

30. dubna – 1. května uspořádaly Botanické oddělení Moravského zemského muzea ve spolupráci s Ústavem lesnické botaniky, dendrologie a typologie LDF MZLU v Brně bryologický víkend; vedoucími byli I. Novotný a S. Kubešová.

7. května zorganizovala východočeská pobočka ČBS lichenologickou exkurzi do přírodního parku Orlice, vedl J. Halda.

14. května vedl J. Kučera v rámci jarních akcí BF JU v Českých Budějovicích exkurzi z Vyšného přes rašeliniště Žofinka na Jakuli.

20. května se pod hlavičkou NP Šumava uskutečnila bryologicko-lichenologická exkurze pro veřejnost na Stožeckou skálu, kterou vedl Z. Palice.

17. července proběhla bryologicko-lichenologická exkurze pro veřejnost pod hlavičkou NP Šumava v lesích mezi Kvildou a Františkovem za vedení Z. Palice.

30. září vedli E. Loskotová a O. Peksa exkurzi za mechy a lišejníky suťových polí v Povydrí pod hlavičkou NP Šumava.

1. října vedla exkurze v Národním parku České Švýcarsko do Kyjovského údolí, vedoucími byly I. Marková a Š. Slavíková.

V rámci podzimních exkurzí katedry botaniky BF JU v Českých Budějovicích se konaly následující exkurze: 12. listopadu – Za lišejníky Slepčích hor (vedl J. Šoun). 19. listopadu – Za mechorosty do údolí Vltavy u Č. Krumlova (vedl J. Kučera). 10. prosince – Za mechy na mrazové sruby na Kleti (vedl J. Košnar).

Prezentace v zahraničí:

Členové a spolupracovníci bryologicko-lichenologické sekce ČBS prezentovali přednášky a postery na několika zahraničních konferencích (10. 3. na mezinárodní konferenci *Diverzita lišajníků – poznanie, zmeny a trendy vývoja* v Bratislavě uspořádané na počest Ivana Pišúta, 18.–23. 7. na 17. mezinárodním botanickém kongresu ve Vídni v Rakousku, 16.–19. 8. na mezinárodním bryologickém setkání v belgickém Vierves-sur-Viroin, 2.–5. 11. na konferenci zaměřená na ekologii a ochranu kryptogam ve švédském Bispgårdenu pořádané skandinávským sdružením Bryoplanet).

Prohlubují se dobré vztahy sekce s bryologickou sekcí Polské botanické společnosti (již pravidelná účast polských bryologů a lichenologů na našich jarních a podzimních setkáních a účast našeho bryologa na bryo-workshopu v Słowińském národním parku, 6.–10. 9.).

Bryologicko-lichenologická sekce ČBS provozuje webové stránky, které jsou umístěné na serveru Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích. Průběžně doplňujeme informace týkající se činnosti sekce (exkurze, přednášky, aktuality, nabídka volných míst, výzvy z řad členů, bryologické a lichenologické akce pořádané v zahraničí, přehled nové literatury z oboru včetně kontaktních informací, množství odkazů na příbuzné webové stránky). V roce 2005 jsme zaznamenali 2545 přístupů. Počet přístupů se od loňského roku zdvojnásobil (celkem 5560 přístupů od počátku provozu 16. 9. 2003). Blíže viz <http://botanika.bf.jcu.cz/bls>.

### **Sekce pro krajinnou ekologii**

V roce 2005 pracovala pod vedením výboru ve složení: H. Härtel, P. Kovář, T. Kučera, K. Morávková, H. Rambousková, J. Sofron.

### **Floristická sekce**

Floristická sekce se jako každoročně podílela na organizaci a přípravě floristického kurzu, tentokrát v Jihlavě.

## **Pracovní skupina pro studium makrofyt vod a mokřadů (zprávu sestavili V. Rybka a P. Lustyk)**

Pracovní skupina pořádala dvě akce a sice určovací kurs v jarním termínu a exkurzi ve vegetační sezóně.

Určovací kurs proběhl 8.–10. dubna 2005 díky tradiční vstřícnosti Botanického ústavu AV ČR na jeho terénní stanici v Lužnici. Celkem se zúčastnilo 32 zájemců především z řad studentů.

Prezentovány byly následující skupiny: Z. Hroudová: čeledi *Alismataceae* a *Butomaceae*; K. Fajmon: čeleď *Typhaceae*; V. Rybka: mokřadní zástupci čeledí *Iridaceae* a *Araceae* a čeleď *Scheuchzeriaceae*; Š. Husák: čeledi *Najadaceae*, *Hydrocharitaceae* a *Zannicheliaceae*.

Terénní exkurze proběhla ve dnech 17.–19. června na dystrofní vody a písčiny Třeboňská. Celkem se během tří dnů exkurzí zúčastnilo 26 zájemců. Na akci se organizačně podílely a exkurze vedli L. Adamec a Š. Husák. Páteční exkurze byla směřována na rybníky v okolí Lomnice n. Lužnicí (Panenské, Dubovce, Velký Tisý, sádky Šaloun, Ptačí blato, Záblatský) a zajímavé mokřadní lokality J od Veselí n. Lužnicí (Hliníř, písčiny u Veselí, slatinná jezera Ponědrážka a Karštejn). Sobotní exkurze byla vedena na rybníky Vitmanovské a Chlumecké soustavy: Nový vdovec, Vizír, Staré jezero, Výtopa, niva Dračice u Františkova, Pele, Staňkovský. V neděli dopoledne byly navštíveny písčiny v Domaníně a Branné a celá akce byla zakončena prohlídkou sbírky vodních a mokřadních rostlin v BÚ v Třeboni. V roce 2005 měl velký podíl na úspěšném fungování skupiny a zajištění akcí L. Adamec.

Pracovní skupina pracuje zcela bez finanční podpory ČBS, náklady si účastníci hradí sami. Vedení skupiny v roce 2005 zajišťovali V. Rybka a P. Lustyk.

## **Dendrologická sekce**

Předsedkyně: J. Möllerová. Exkurze v roce 2005: 13. května – exkurze Sofronka; sbírka rodu *Pinus*, vedoucí K. Kaňák jun. 24. září – zámecký park Jemniště, vedoucí V. Zelený. 2. listopadu – za jehličnany do ZOO, vedoucí M. Kučera.

## **Dokumentační komise**

Členové komise L. Hrouda, V. Chán, K. Kubát, J. Kučera, J. Nesvadbová, Z. Neuhäuslová, J. Sofron a J. Štěpánek se podíleli na přípravě botanické bibliografie ČR.

## **Ediční činnost**

### **Preslia**

Redakční radu řídil v uplynulém období P. Pyšek, funkci výkonného redaktora zastával Z. Kaplan a dalšími členy redakční rady byli V. Grulich, L. Hrouda (zástupce vedoucího redaktora), M. Chytrý, J. Kirschner, J. Kolbek, J. Komárek, P. Kovář, K. Kubát, J. Liška, Z. Neuhäuslová, K. Prach, M. Štech a J. Váňa.

V roce 2005 vyšel 77. ročník časopisu v rozsahu čtyř čísel (celkem 384 stran).

Časopis zařazený do databáze ISI výrazně přispívá ke zprostředkování výsledků vědeckého bádání veřejnosti a to i s ohledem na objemnou výměnu za zahraniční časopisy pro knihovnu ČBS.

## **Zprávy České botanické společnosti**

Redakční rada pracovala ve složení J. Chrtěk jun. (vedoucí redaktor), O. Šída (výkonný redaktor), J. Brabec, J. Hadinec, Z. Hroudová, Z. Kaplan, J. Kolbek a Z. Soldán.

V roce 2005 vyšla dvě řádná čísla Zpráv ČBS 40/1 a 40/2, dvě přílohy Příloha 2005/1 a Příloha 2005/2 (výsledky z floristických kurzů v Kostelci nad Orlicí, v Táboře a v Českých Budějovicích) a Materiály 20 (příspěvky z konference ČBS „Podzemní orgány rostlin“ konané v roce 2003).

## **Knihovna**

K 31.12.2005 měla knihovna 41 825 přírůstkových čísel (knih, časopisů a separátů, z toho 13118 svazků obsahuje knihovna prof. F.A. Nováka). Za rok 2005 přibýlo 766 přírůstkových čísel (709 časopisů a 57 knih) v celkové hodnotě ca 200.000,- Kč. Měsíčně vystavované novinky studovali denně průměrně dva až tři čtenáři. Z knihovny bylo půjčeno 269 výtisků a vráceno 258 výtisků (z výpůjček roku 2005 vráceno 204, z dřívějších let 54). Čtenářům je k dispozici elektronická databáze knih a časopisů nejen v knihovně CBS, ale i na internetové adrese [www.natur.cuni.cz/CBS/kniha.htm](http://www.natur.cuni.cz/CBS/kniha.htm). Knihovní komise pracovala ve složení J. Brabec, L. Hrouda, F. Krahulec. Výměna: Časopis Preslia byl v roce 2005 zasílán výměnou do zahraničí 243 institucím. Časopis Zprávy byl zasílán 64 institucím. Výměnou za oba časopisy obdržela knihovna časopisy v hodnotě cca 185 000,- Kč.

### **Řešené projekty**

Rada vědeckých společností ČR poskytla dotaci na následující projekty:

- Vydávání odborného časopisu Zprávy České botanické společnosti
- Vydávání vědeckého časopisu Preslia
- Konference České botanické společnosti
- Přednáškové cykly České botanické společnosti
- Knihovna České botanické společnosti
- Floristický kurz České botanické společnosti

Praha, 31.1.2006